

مثالي ٻاراڻو ڪتاب

پروفيسر رٿائڊ شيخ محمد فاضل

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو
حيدرآباد سنڌ

مثالي ٻاراڻو ڪتاب

مصنف

پروفيسر (رتائڊ) شيخ محمد فاضل

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو

حيدرآباد، سنڌ

1995ع

سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري جا حق ۽ واسطا قائم

پهريون	چاپو:
مارچ 1995ع	سال:
ٻه هزار	تعداد:
۱۲ روپيا	قيمت:

ملڻ جو هنڌ:

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو
نیشنل هاءِ وي حيدرآباد، سنڌ

هي ڪتاب سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري پاران اشاعتي نگران امين لغاري
آزاد ڪميونيڪيشنز ڪراچي مان ڇپائي حيدرآباد، سنڌ مان پڌرو ڪيو.

ٻه اکر

هيءَ هڪ حقيقت آهي ته هر ڪنهن ٻوليءَ ۾ پرائمري تعليم وڏي اهميت رکي ٿي، ڇو ته جيڪڏهن پيڙهه پختي نه هوندي، ۽ صحيح نموني رکيل نه هوندي ته اها اڏاوت يا عمارت جلد ئي ڊهي پوندي. اسان جي اها بدقسمتي آهي جو اسان جي پرائمري تعليم تي خاص توجه ڪونه ڏنو ٿو وڃي. هڪ ته نصابي ڪتاب معياري نه آهن، ٻيو وري پڙهائڻ وارا استاد، انهن جي ڪهڙي ڳالهه ڪجي! ڇاڪاڻ ته استاد صاحبن جي علميت ۽ ذميداري واري احساس جي اسان سڀني کي خبر آهي. هزارين اهڙا اسڪول آهن، جتي استاد پابنديءَ سان ڪونه وڃن ٿا. ڪيترا اهڙا استاد آهن، جن کي صحيح نموني پڙهائڻ ڪونه ٿو اچي. انهن مڙني ڳالهين ڪري، انسان جي پرائمري تعليم ڏينهن ڏينهن ڪمزور ٿيندي پئي وڃي. نتيجي ۾ سنڌي ٻوليءَ کي وڏو حيھو رسيو آهي.

سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري سنڌي ٻوليءَ جي تعليم کي مضبوط ۽ معياري بڻائڻ واسطي ڪي رٿائون تيار ڪيون آهن، هيءُ ڪتاب ان سلسلي جي هڪ ڪڙي آهي. پروفيسر شيخ محمد فاضل پنهنجي ورهين جي مطالعي ۽ تجربي جي روشني ۾ هيءُ ڪتاب تيار ڪيو آهي، جيڪو اسان هڪ مثالي پرائمري طور پيش ڪري رهيا آهيون. اميد ته هيءُ ڪتاب پرائمري استادن توڙي شاگردن لاءِ تمام گهڻو ڪارائتو ثابت ٿيندو ۽ پڙهندڙ شيخ صاحب جي هن پورهئي جو قدر ڪندا.

ڊاڪٽر نواز علي شوق

چيئرمين

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو

حيدرآباد، سنڌ

سیکارینڈژن کی گذارش:

اتڪل اڌ صديءَ کان سنڌي ٻوليءَ جي تحريري صورت سيڪارڻ وارو ”سيڪائڻو نروار“ يا ٻاراڻو ڪتاب ”هجي“ واري قديمي طريقي بدران ”راست طريقي“ موجب لکجي رهيو آهي، پر پڙهايو پوءِ به انهيءَ اڳوڻي ”تهجي طريقي“ سان وڃي ٿو. ويهارو سال اڳ، راست طريقي جي ناڪاميءَ تي ويچارِي، مذڪوره ڪتاب جي مهڙ ۾ ”الف - بي“ جي تختيءَ ”لاڪنائڻ“ يا ڪَڪَ جي پَتي به ڏني ويئي، پر ڪتاب جي تدريسِي ترتيب وري به راست طريقي موجب رهي، جنهن ڪري وِتر مونجھارا پيدا ٿيا.

سنڌي لئنگويج اٿارٽي پرائيمري تعليم جي سڌاري ۽ واڌاري لاءِ سڄي سنڌ جي برڪ استادن سان جيڪي گڏجاڻيون ڪيون، تن ۾ استادن طرفان سنڌي پرائيمري جي اوڻاين جي نشاندهي به ڪئي ويئي ۽ ان کي تهجي طريقي تي لکڻ لاءِ مشورا به ڏنا ويا. هونئن به سنڌي ٻولي متحرڪ الآخر زبان هئڻ سبب راست طريقي موجب سيکارڻ نهايت مشڪل آهي، چئو ته هن زبان جو ڪوبه لفظ ”يڪ آواز“ نه آهي سواءِ ”تہ، بہ، نہ، مَ، ۾، ۽“ جي. ان جي ڀيٽ ۾ ڪن ٻين زبانن ۾ جملا به هڪ آواز سان جڙي سگهن ٿا، مثلاً اردو زبان ۾ ”آ“، ”جا“، ”لا“ وغيره مڪمل جملن جو مطلب ادا ڪري سگهن ٿا؛ انهن ڳالهين کي خيال ۾ رکندي، اٿارٽيءَ جي اڳوڻي چيئرمين ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ اٿارٽيءَ طرفان ٽن مثالي پارائن ڪتابن لکڻ لاءِ تعليمي ماهرن کي دعوت ڏني، هيءُ ڪتاب ان سلسلي جي هڪ ڪڙي آهي، جنهن کي سنڌي ٻوليءَ سيکارڻ جي جملي تقاضائن کي نظر ۾ رکندي، ”تهجي طريقي“ پئناندر لکيو ويو آهي.

هن ڪتاب ۾ جن ڳالهين تي خاص ڌيان ڏنو ويو آهي، تن مان هڪ هيءُ آهي ته ”لکڻ جو عمل پڙهڻ سان گڏ سيڪاريءَ“، انهيءَ ڪري سنڌي ٻوليءَ جي پاڻجاءُ اکرن مان اڳ ۾ اهي اکر سيڪاريا ويا آهن، جي لکڻ ۾ وڌيڪ سولا آهن. اهوئي سبب آهي، جو ”الف“ کان پوءِ ”ري“ ۽ ”زي“ سيڪاريا ويا آهن. هي ڳالهه ته ”الف - بي“ جي پوري پٽيءَ پڙهائڻ بدران رڳو ۲۷ آسان اکر چونڊي، انهن جي مدد سان ايڪٽيھ سبق جوڙيا ويا آهن، انهن سبقن پڙهڻ سان ٻار گهڻي ڀاڱي لکڻ پڙهڻ سکي ٿا ويجن، ان بعد ٻيا ڏهه اکر (ث، ح، ذ، ص، ض، ط، ظ، ع، غ ۽ ق) سيڪاري، ڪتاب کي انهيئن سبقن تائين پهچايو ويو آهي، پوءِ باقي رهيل پنج اکر (پ، ڙ، گ، ڻ ۽ ڻ) سيڪاريا ويا آهن.

الف - بي سيڪارڻ لاءِ روايتي شناختي لفظن کي ڇڏي اهڙا لفظ ڪم آندا ويا آهن، جي اڳتي هلي ”ڪڪ“ يا ”لاڪنٽائن“ سيڪارڻ لاءِ استعمال ڪرڻا آهن. ڪڪ سيڪارڻ جي شروعات اڻويهين سبق جي هن مجرد لفظن ”رازا“ ۽ ”واڍا“ سان ٿئي ٿي. رازا لفظ جا سمورا اکر پهرين هن سبقن جي ”الف“، ”ري“ ۽ ”زي“ تي مشتمل آهن، تنهن ڪري ”ري“ جو شناختي لفظ ”رازا“ مقرر ڪيو ويو آهي. ائين ل، پ، ت، ڳ ۽ و لاءِ لاڏا، پاوا، تارا، ڳانا، واڍا وغيره شناختي لفظن طور استعمال ڪيا ويا آهن. مطلب ته سيڪا ڳالهه ڪنهن رٿا موجب ڪم آندل آهي؛ جا ڳالهه پڙهائيندڙن تي ازخود واضح ٿي ويندي. اُميد ته سيڪاريندڙ هن پورهي جو قدر ڪندا.

پروفیسر شیخ محمد فاضل

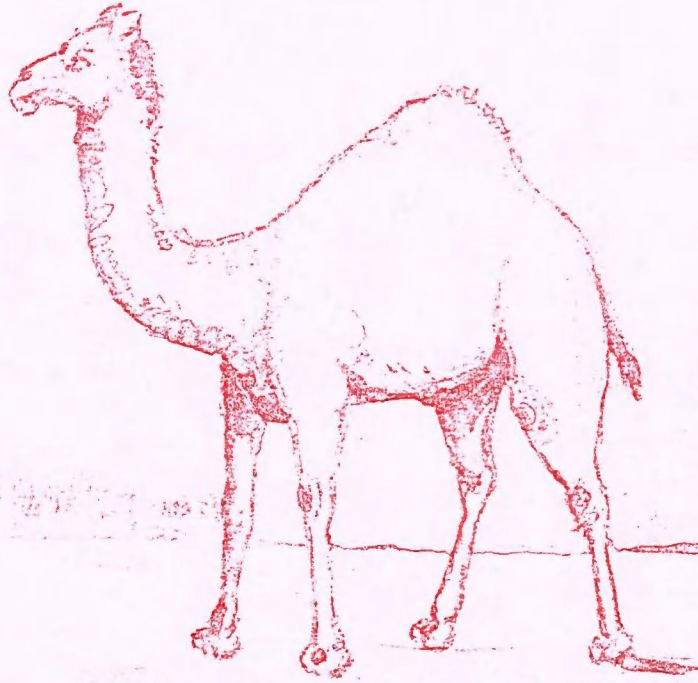

الف۔ب

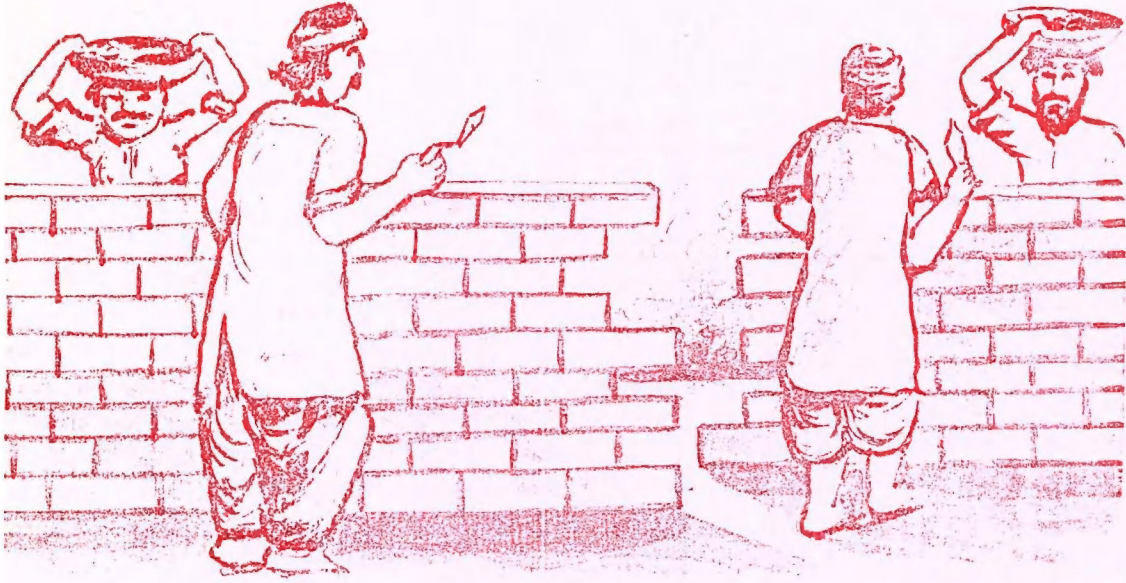
ا	ب	پ	پ	ت	ت	ث	ث	ث	پ
ج	ج	چ	چھ	ج	چ	چ	ح	خ	
د	ڈ	ڈ	ب	پ	ڈ	ر	ڑ	ز	
س	ش	ص	ض	ط	ظ	ع	غ		
		ف	ق	ق	ک				
ک	گ	گ	گھ	گ	ل	م			
ن	ن	و	و	ہ	ء	ی			

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَقُ پَهْرِيُون

۱۱۱

ر

رر

ز

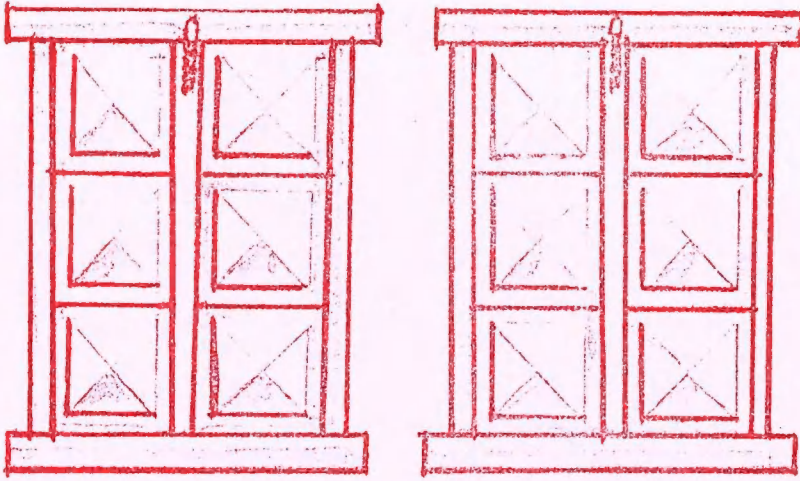

زز

ارز

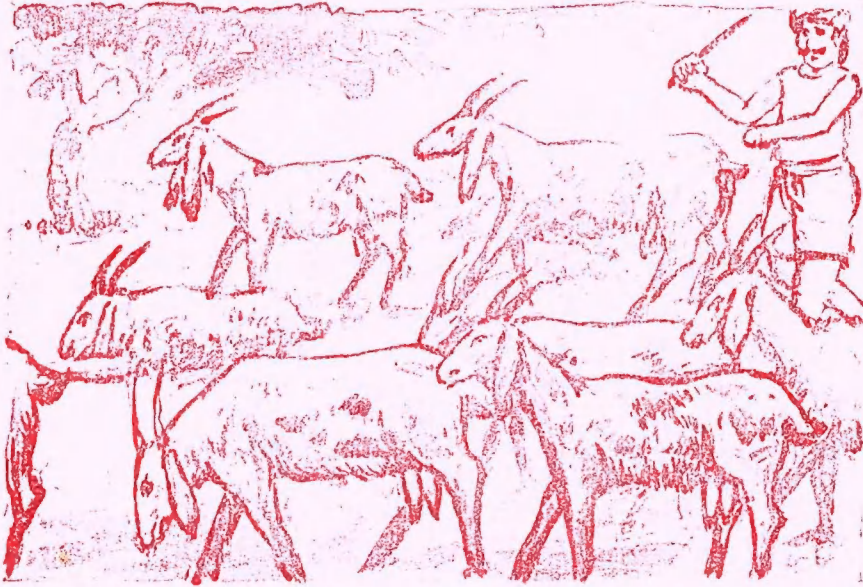

سبق ٲيون

د

د د د

ذ

ذ ذ ذ

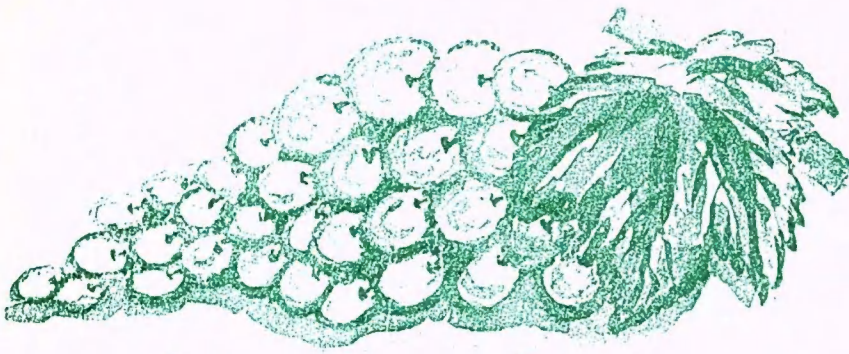
ارز د ذ

سَبَقُ چوٿون

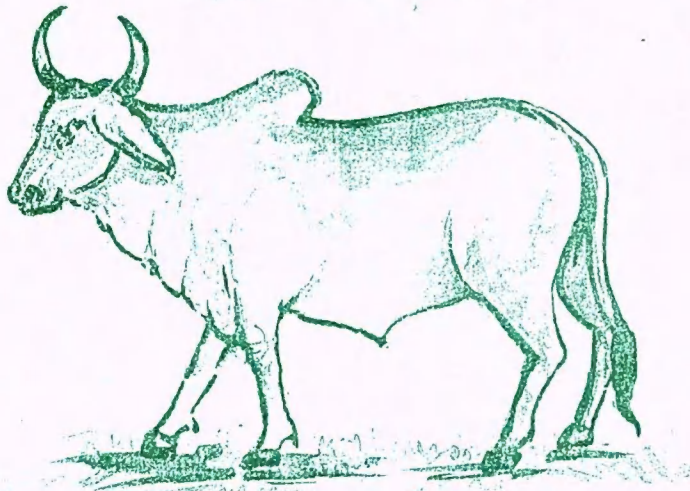
ٻ

ٻ ٻ ٻ

ٻ

ٻ ٻ ٻ

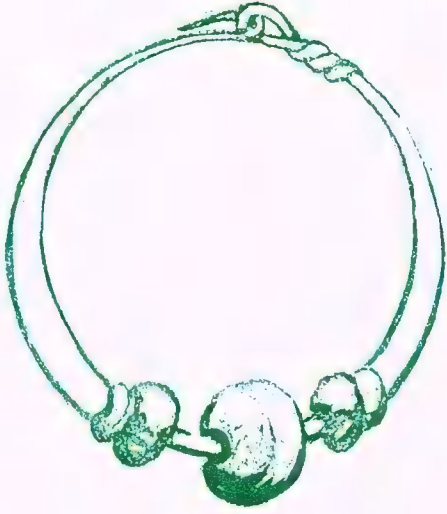

ٻ

ٻ ٻ ٻ

ا ر ز د ت ٻ ٻ ٻ

ن

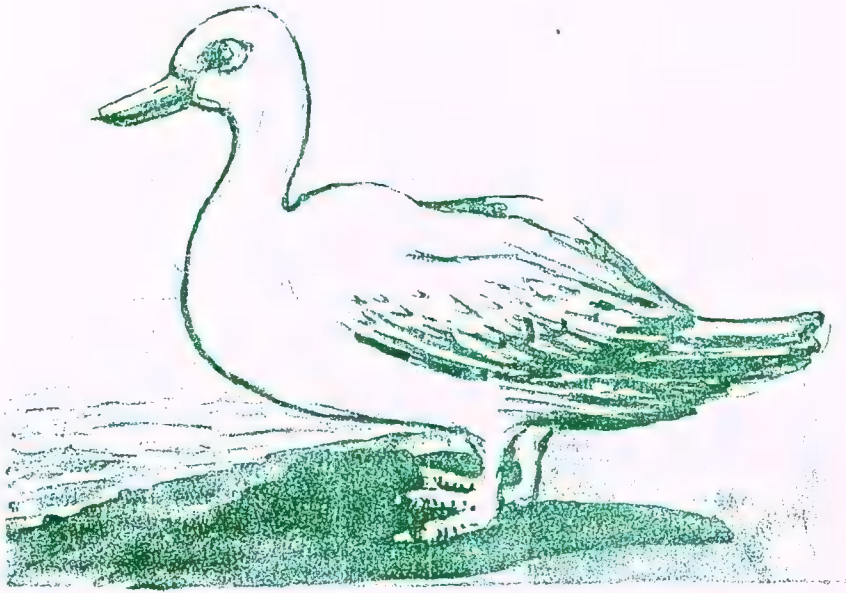
ن ن ن

ل

ل ل ل

ا ر ز د د ژ د ي ن ل

ب

ب ب ب

پ

پ پ پ
ن ل ب پ

سَبَقُ سَتُون

پ

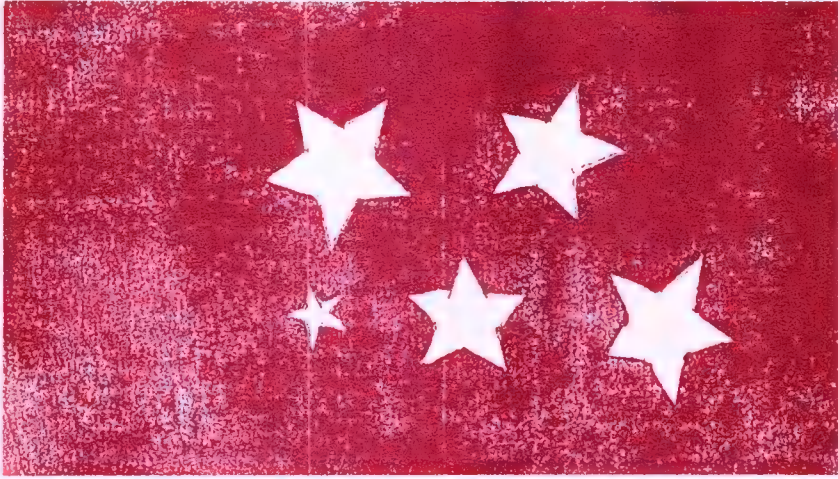
پ پ پ

پ

پ پ پ

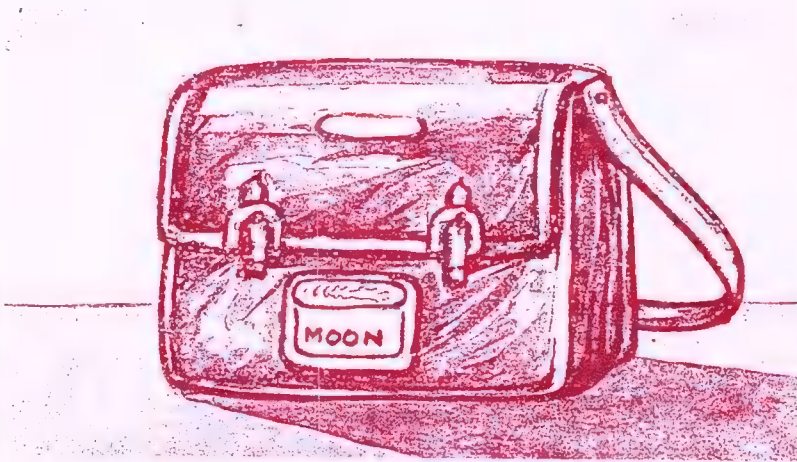
ن ل ب پ پ پ

ت

ت ت ت

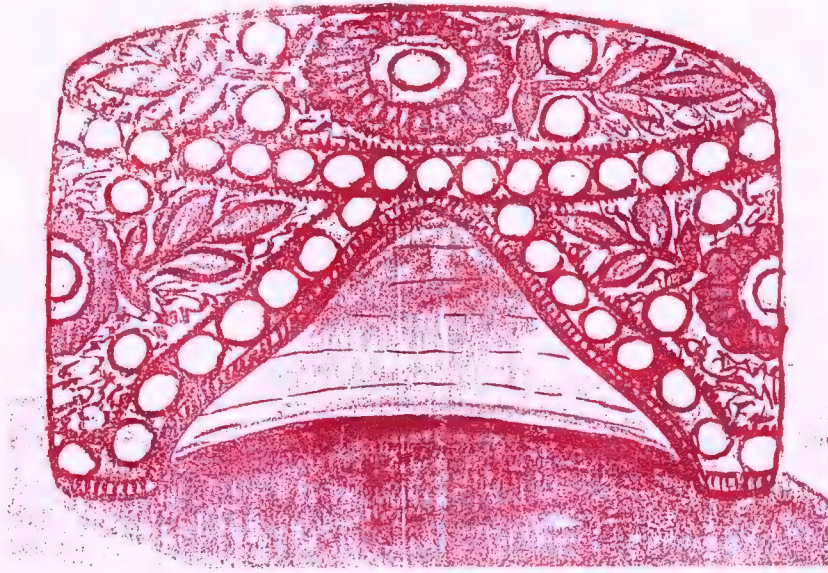

ت

ت ت ت

ن ل ب پ پ پ ت ت ت

سَبَقُ نَائُون

ث

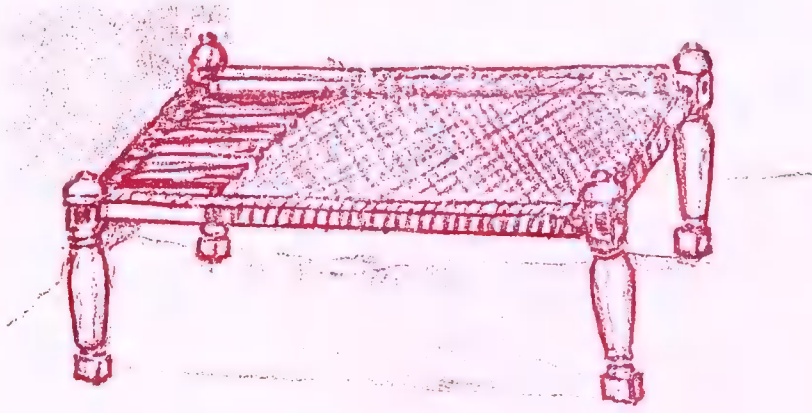
ث ث ث

ث

ث ث ث

ب پ پ ت ت ت ث ث ث

ک

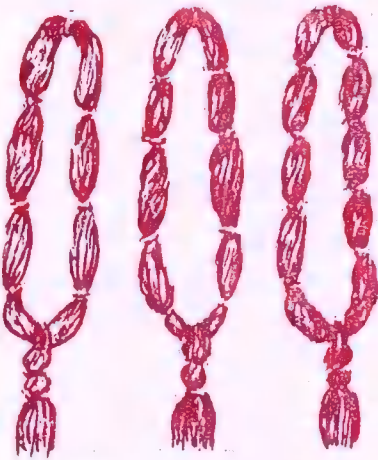
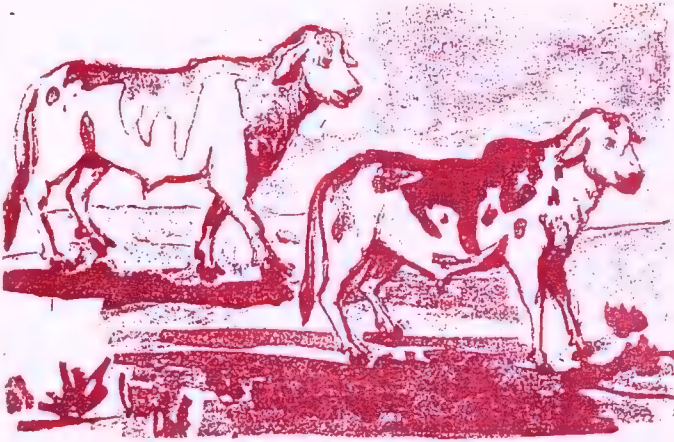
ک ک ک

گ

گ گ گ

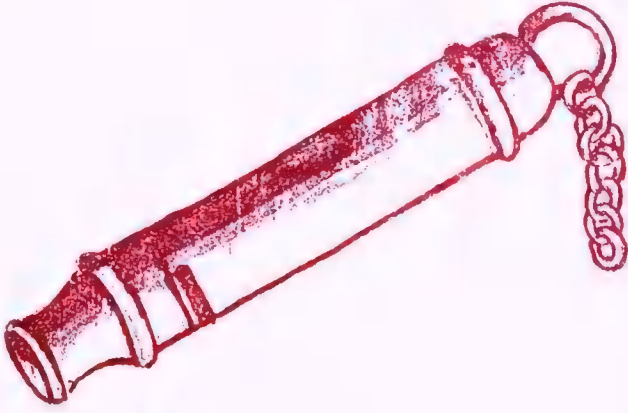
پ

پ پ پ

ت ت ت ک گ پ

س

س س س

ش

ش ش ش

ک گ گ س ش

م

م م م

و

و و و

ک گ پ س ش م و

ف

ف ف ف

ق

ق ق ق

س ش م و ف ق

ڪ

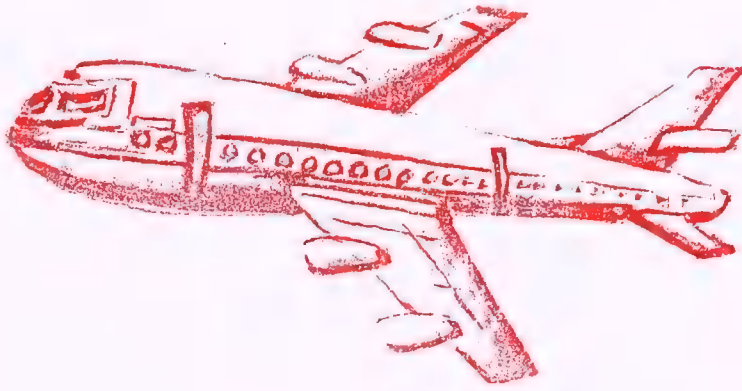
ڪ ڪ ڪ

ي

ي ي ي

س ش م و ف ق ڪ ي

ج

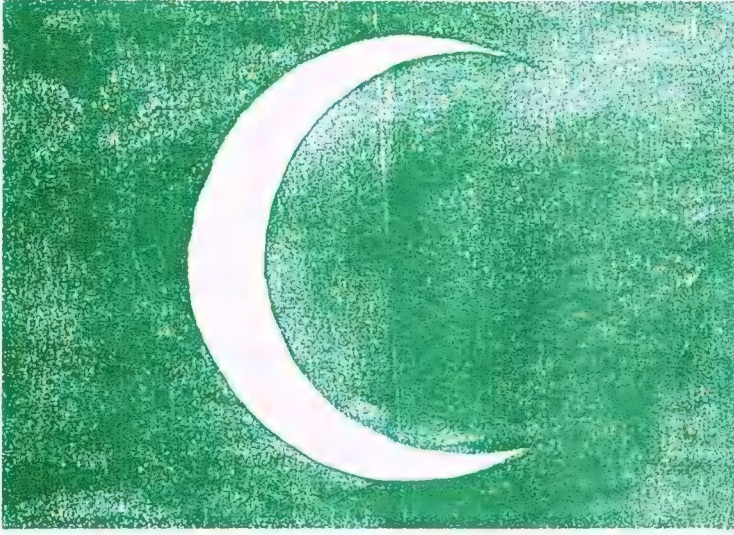
ج ج ج

ج

ج ج ج

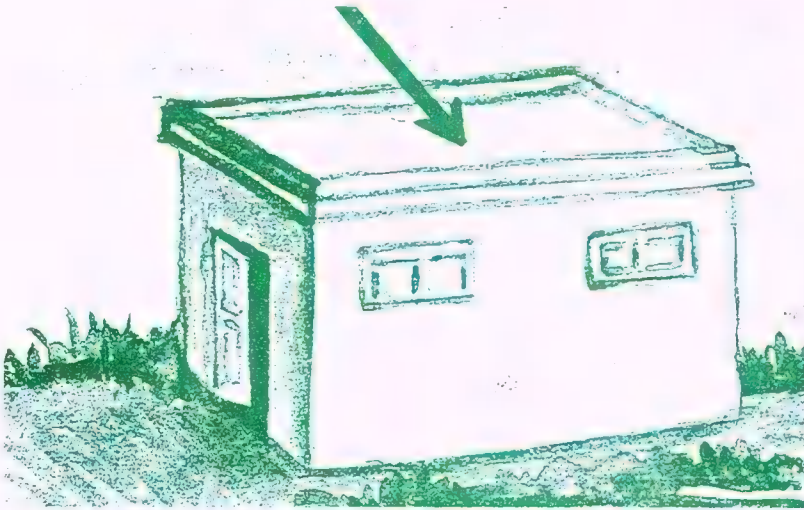

ف ق ک ي ج ج ج

چ

چ چ چ

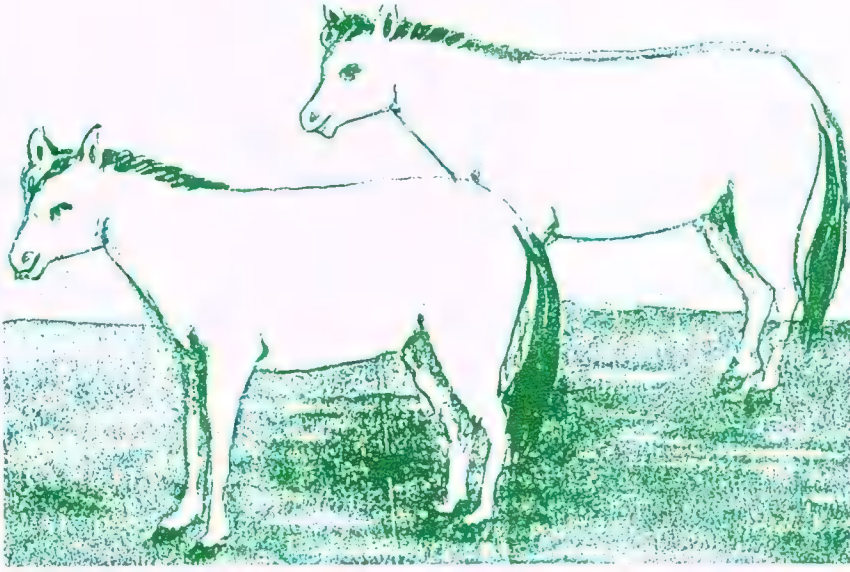
چ

چ چ چ

ف ف ک ی ج ج چ چ

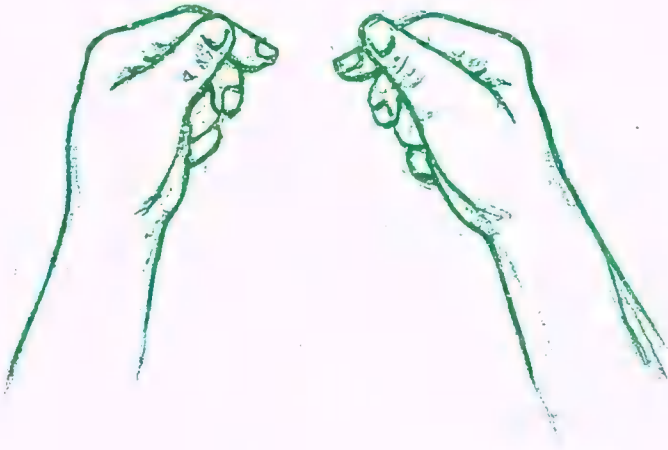

سَبَقُ سَتْرَهون

خ

خ خ خ

ه

ه ه ه

ه ج ج ج ج خ

سَبَقُ ارْزَمُون

جہ

جہ جہ جہ

گہ

گہ گہ گہ

ہ جہ گہ

رازا

رازا رازا

وايدا

وايدا وايدا

رازا ، وايدا - وارا ، يارا

لاڏا

لاڏا، ڏاڏا - واڍا، ڏاڍا

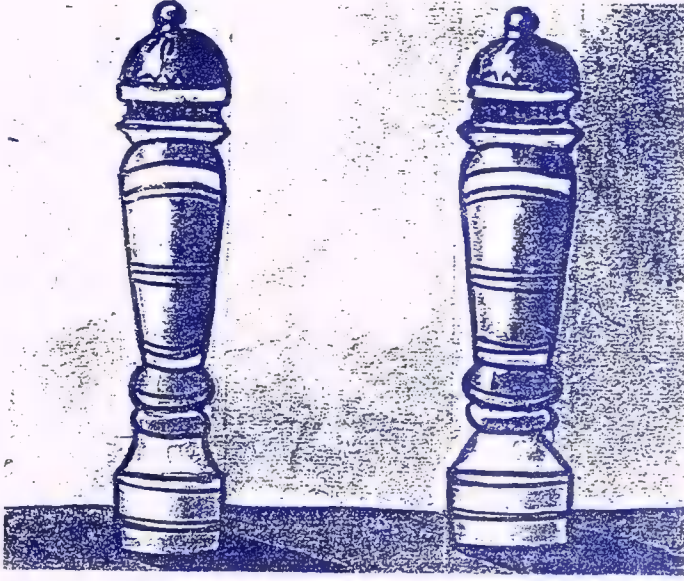

تارا-تارا

تارا، وارا، ڍارا

رازا، تازا - والا، تالا

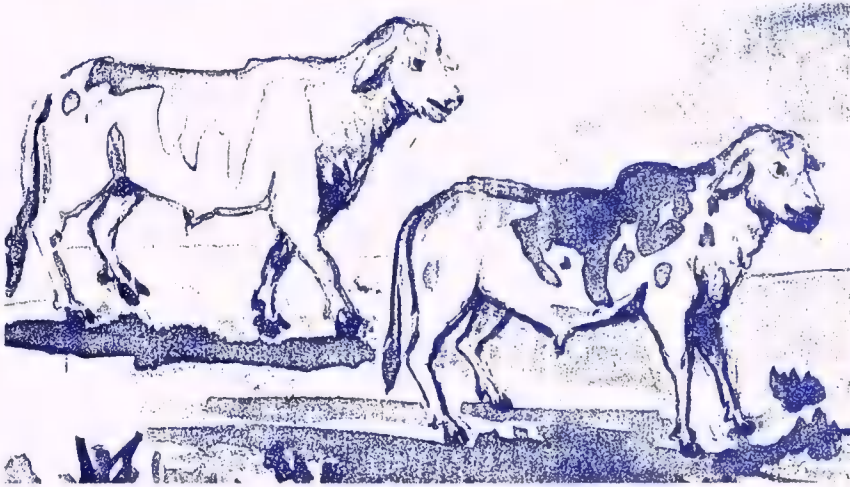

پاوا

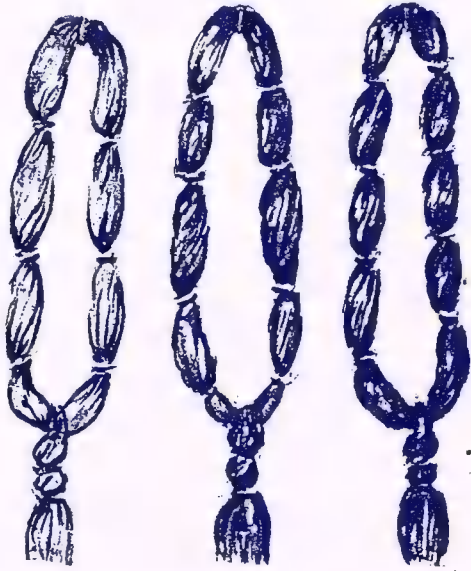
پاوا پاوا

گابا

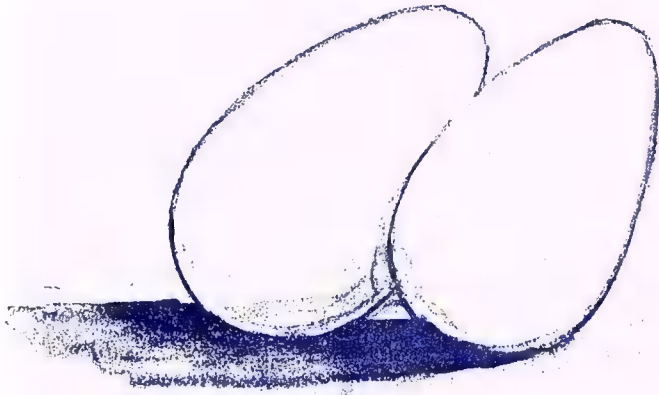
پاوا، گابا۔ گابا، بابا

لاڈا، ڈاڈا، پاڈا، گاڈا

ڳانا

ڳانا

آنا

آنا

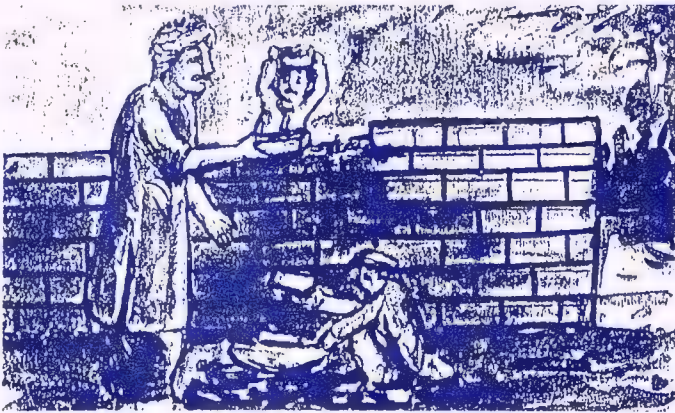
ڳانا، آنا، نانا

تالا، نالا

وايو

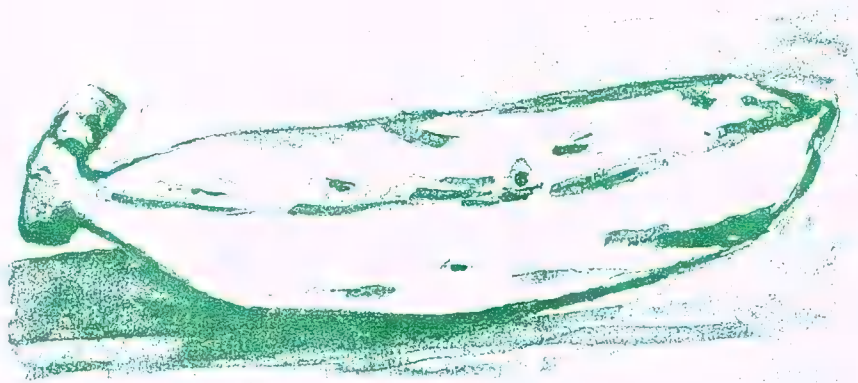
رازو

كوكو

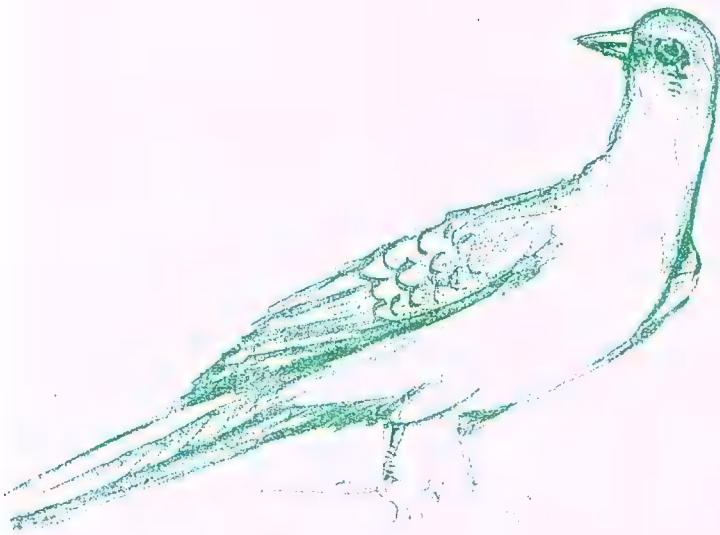
وايو رازو

وايو، ڏايو، رازو، تازو
لاڏو، ڏاڏو، گاڏو، ڪو ڪو، ڏوڪو

کي لو
کيلو

کيلو، ويلو

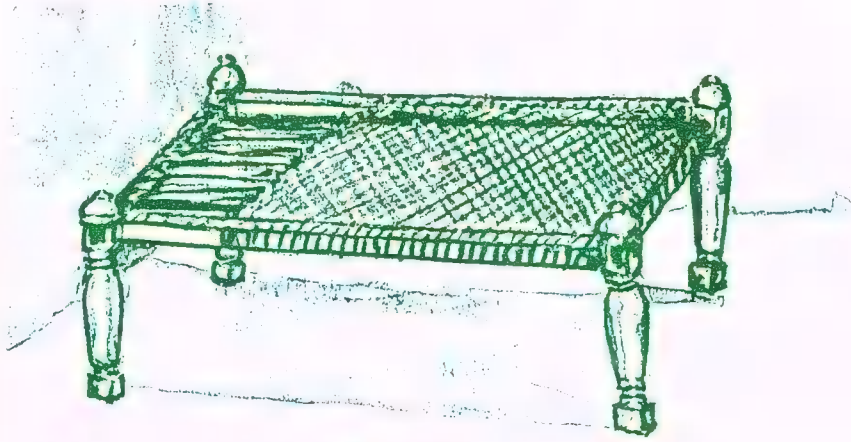
گيرو

کيلو گيرو

گيرو، پيرو، ڍيرو

بابا کيلو ڏي

کيلا آيا - گيرا آيا

گَٹ

گَٹ

مَٹ

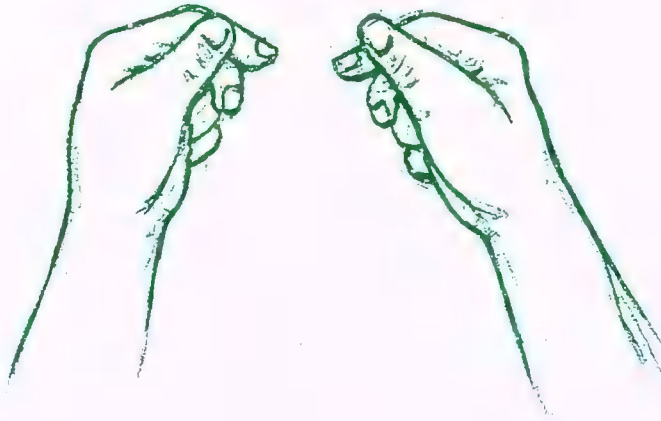
مَٹ

گَٹ، مَٹ، وَٹ، پَٹ

ٹَپ، گَپ، کَپ، لَپ

پَک، گَک، کَک، بَک

سَبَقُ چَوِيهُون

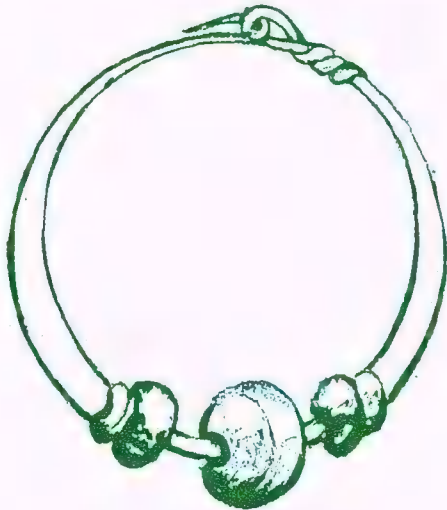

هَتَ

هَتَ

نَتَ

دَتَ

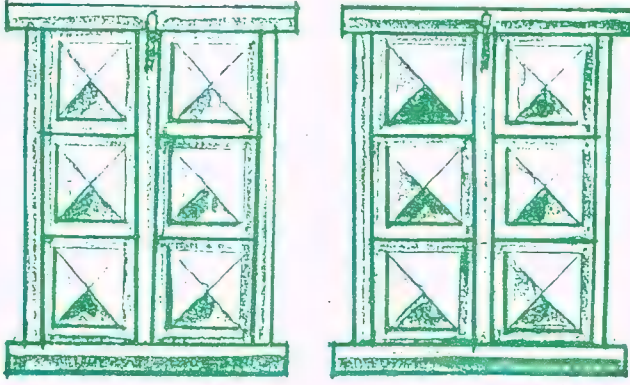

هَتَ ، نَتَ ، وَتَ

هَتَ ، هَدَ ، هَر ، شَر

نَكَ ، تَكَ ، پَكَ

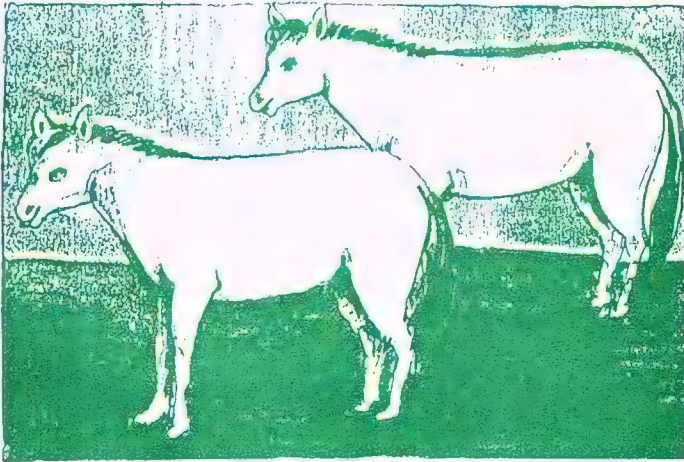

دَر

گَهَر-گَهَر

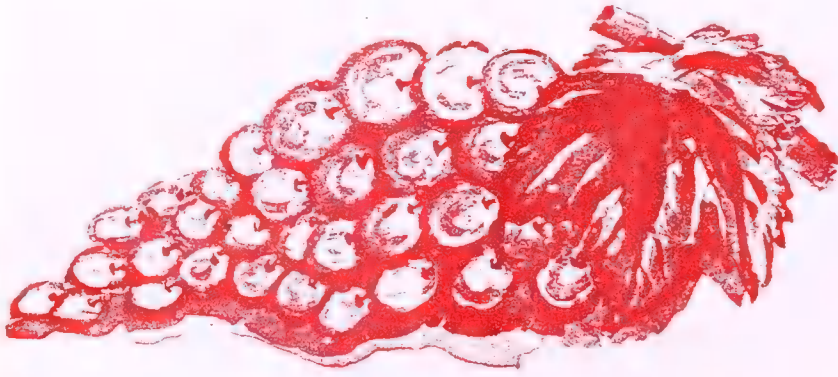
خَچَر خَچَر

دَر، گَهَر، خَچَر

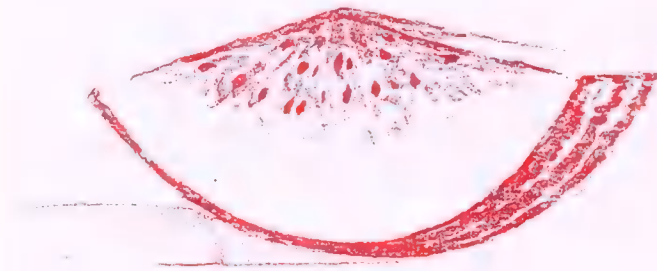
چَیَر، مَئَر، پَئَر

خَیَر، پَگَهَر، پَچَر

ڊاڪ

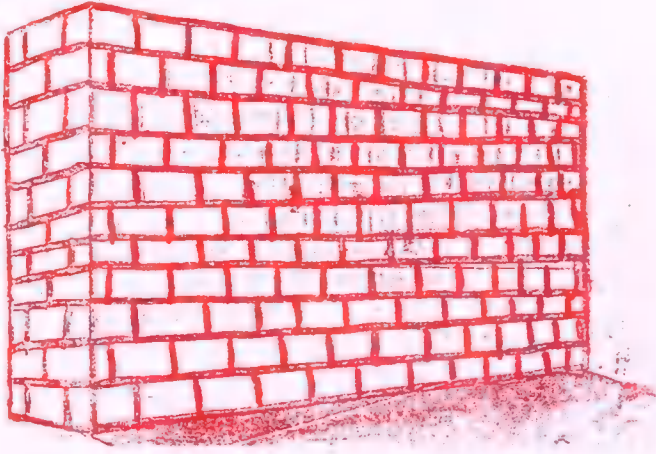
ڦار

ڊاڪ، ڊاڪ، ڊاڪ

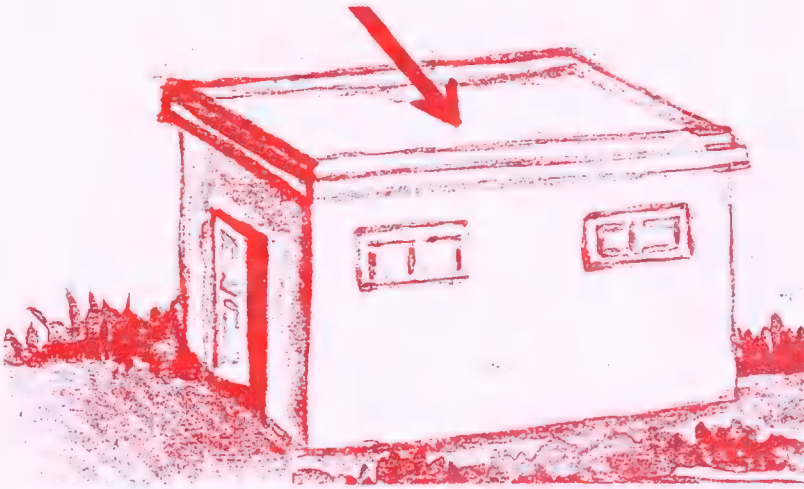
ڦار، ڦار، ڦار

راهه، راهه

راهه راهه گاهو آيو آهي.

پِت

چِت

پِت، چِت، تِدِ

چِپ، وِک، رِیْدَ - وِچ، وَلِ

کَرا لَهِ، وِچ کَهِ

مَترِچِت، وَلِ نَ پِت

اُٲُ

ٲُٲُ

اُٲُ. ٲُٲُ

اُٲُ. اُٲُ. اُٲُ. ٲُٲُ

ٲُٲُ. رُٲُ. ٲُٲُ

اُٲُ اٲي ٲو. ڏاڍو ٲلو آهي.

سِيَدَنِي

سِيَلَنِي

شِيَشِي

شِيَشِي

سِيَدَنِي، شِيَشِي، تُوپِي، پوَتِي

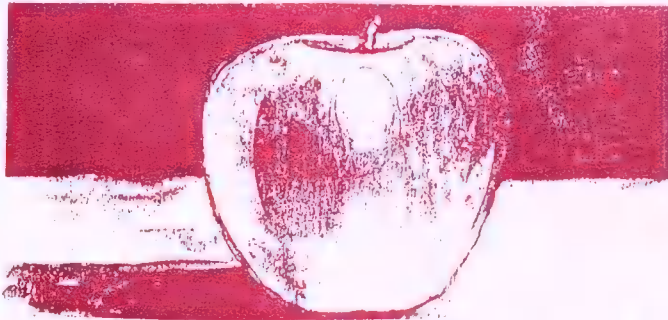
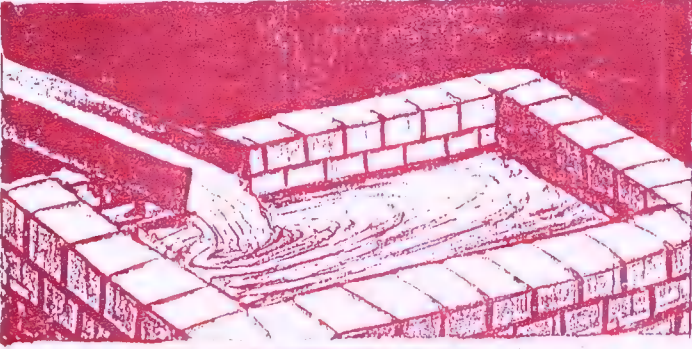
سِيَدَنِي وَگِي، گَاڏِي هَلِي.

شِيَشِي مَثِي رَکُ.

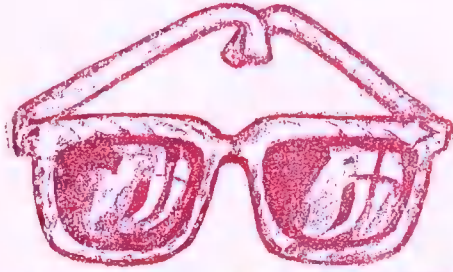
ماسِي مانِي ڏِي.

ش ح ذ ر

سَبَقُ نَيْتِيهُون

ط
ظ
ع
غ
ق

سَبَقُ چو تِيهُون

ثَمَرُ

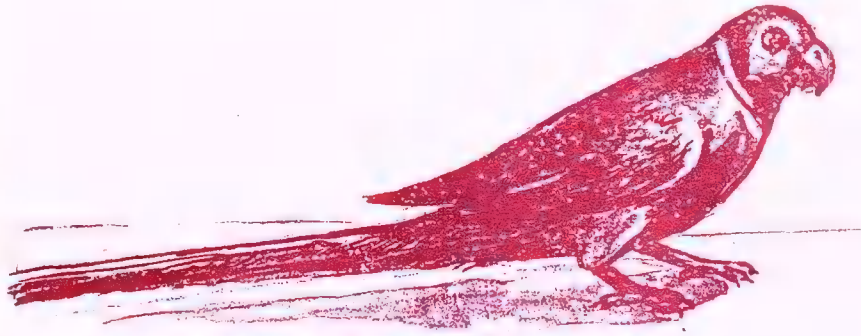
ذَرُو

قَلَمُ

ثَمَرُ ، ذَرُو ، قَلَمُ ، سَبَقُ
ميوي کي ثَمَرُ سَدِ بو آهي .
ميوي ذَرُو ڏي .
قَلَمُ وَٺُ ، سَبَقُ لَکُ .

سَبَقُ پَنجَتِيهُون

طوطو

ظالم

غاليچو

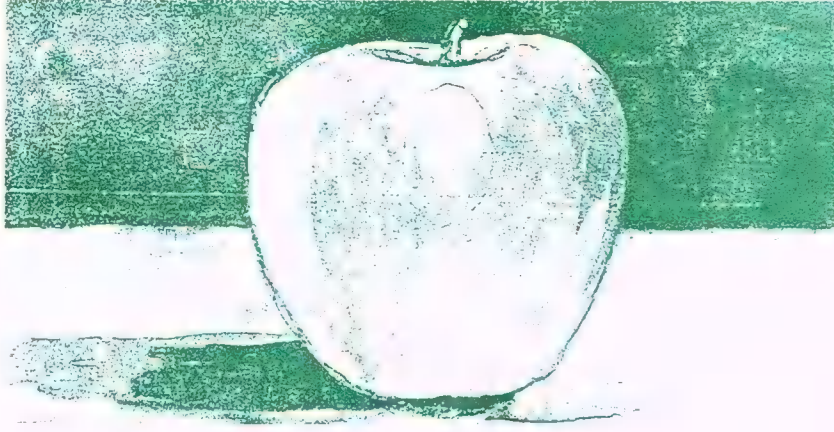
طوطو، ظالم، غاليچو، ظلم

طوطو ٻولي ٿو.

ظالم طوطي جا پَر پتي ٿو.

غاليچو ڏس، ڏاڍو سٺو آهي.

صُوفُ

صُوفُ

تُوتُ

تُوتُ

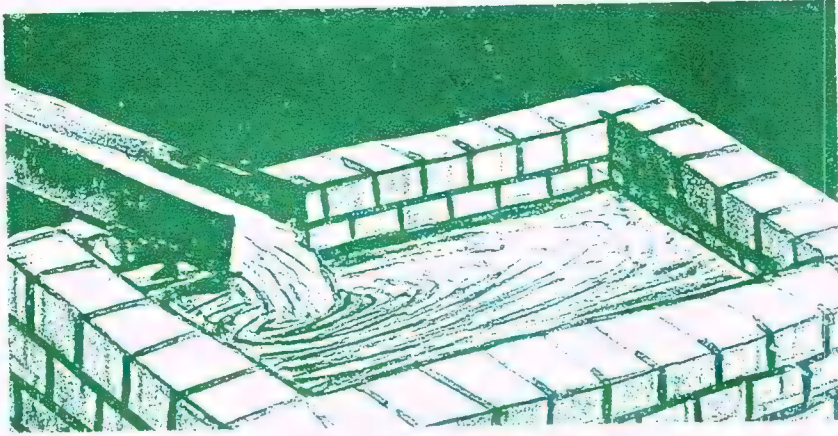
صُوفُ، تُوتُ، بُوتُ، صافُ

مُورِي، تُورِي، گَدُو

صُوفُ سُنَا آھن.

تُوتُ مَنَا آھن.

بَدَنُ صافُ رَکُ.

حَوْضُ

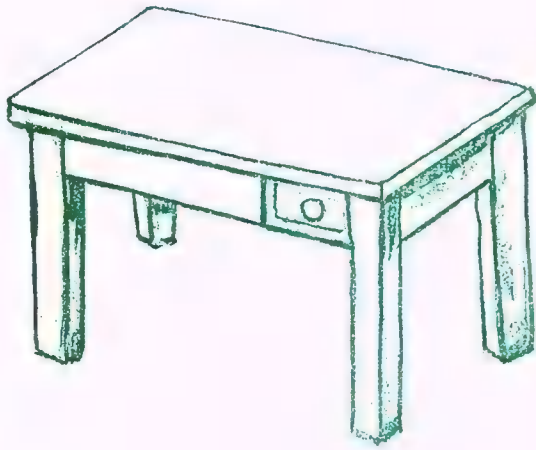
حَوْضُ

فَوْجُ

فَوْجُ

حَوْضُ ، شَوْقُ ، فَوْجُ ، مَوْجُ ، دَوْرُ
حَوْضُ پَرِ ، ثَوَابُ کِتُ ،
شَوْقُ رُکُ ، کِتَابُ جَوْدِ دَوْرُ کَرِ .

مَيزَ

عَیْ ذَکَ

عَیْنِکَ

مَيزَ ، عَیْنِکَ ، بَیْتُ ، خَیْرَاتُ

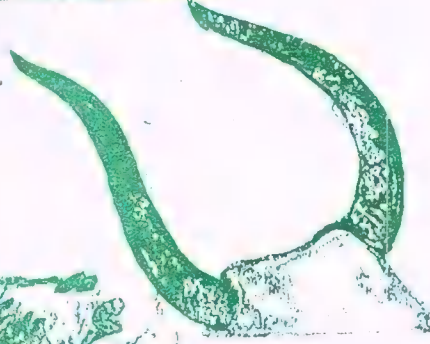
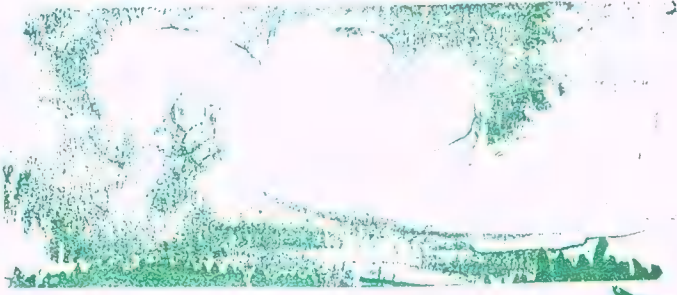
مَيزَ تَی عَیْنِکَ رَکَی آهَی .

فَقِیْرَکَی خَیْرَاتُ دَی .

شَاهَ جَا بَیْتُ یَا دِ گَی .

چ ش گی ط

جَیجَ

جَیجَ، تَیجَ، پَیجَ، وَیجَ
پَیجَ، چَیجَ، کَیجَ، اَیجَ

سِگَ

سِگَ، لِگَ، هِگَ
مَگَ، مُگَ، سَگَرِ
اَگَرِ، اَلَرِ، اَگَارو

جھڙ

جھڙ، ٿڙ، ڳڙ، ماڙي، واڙي

ڌڻ

ڌڻ، وَڻ

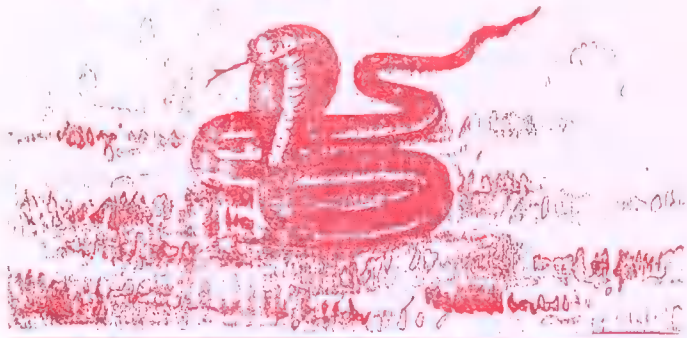
ماءُ

ماءُ، پاءُ، ڪاءُ، جاءُ، ڳاءُ

پائڻ، ڪائڻ - طوطو ميوو ڪاٺي تو.

کانءُ

نانگُ

چنڊُ

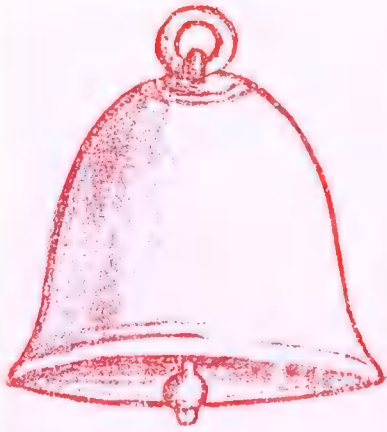
کانءُ تانءُ

نانگُ راندِ چنڊُ انبِ ڏنگُ

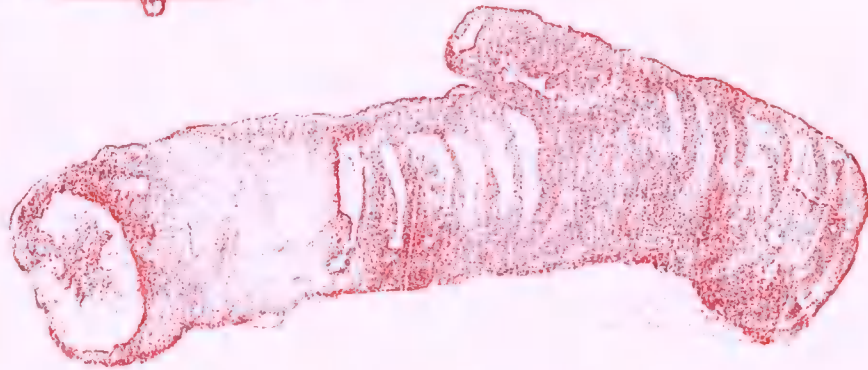
کانءُ جو رنگُ ڪارو آهي.

نانگُ ڏنگي ٿو.

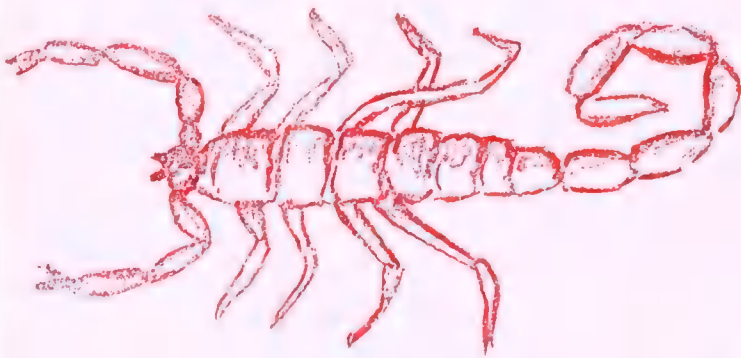

گِهْنَدُ

بُنْدُ

وِچُون

گِهْنَدُ بُنْدُ وِچُون جَمُون

گِهْنَدُ وِچِي تُو.

بُنْدُ دَنگُو آهي.

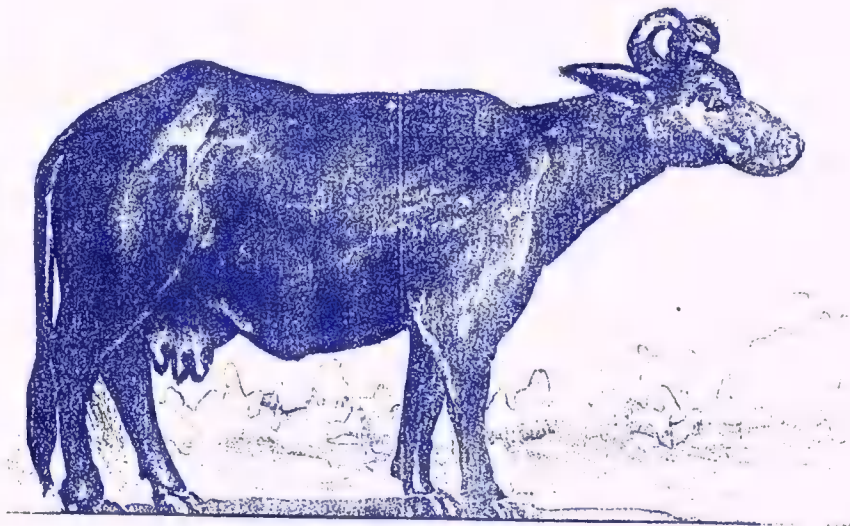
وِچُون دَنگُ هُئي تُو.

شِينَهَن

شِينَهَن دِينَهَن مِينَهَن پینگه

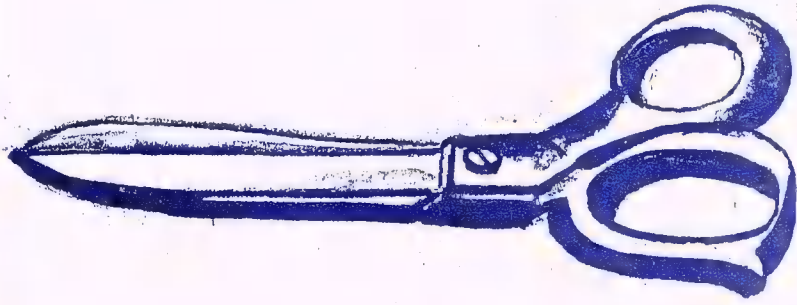
مِينَهَن

مِينَهَن ، دِينِیُو

شِينَهَن گجی تُو.

مِينَهَن جو کیر پیء.

گِينچِي

گِينچِي بِيٲچَ

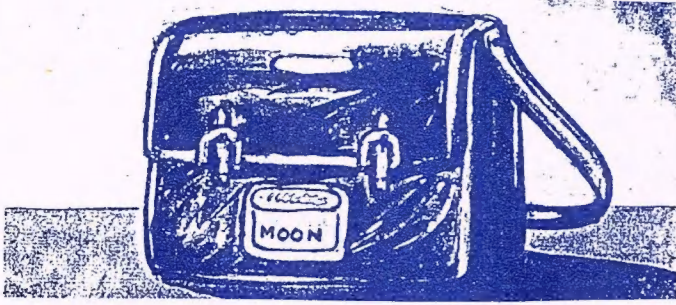
چُونَرِي

چُونَرِي ، دُونَرُو
گِينچِي مون کي ڏي .
اسان بِيٲچَ تي ويهُون ٿا .
چُونَرِي دُونَرِي سان پَر .

سَبَقُ چائيتا ليھون

ٽيلھو

سَنھي چوڪري

پوڙھو ماڻھو

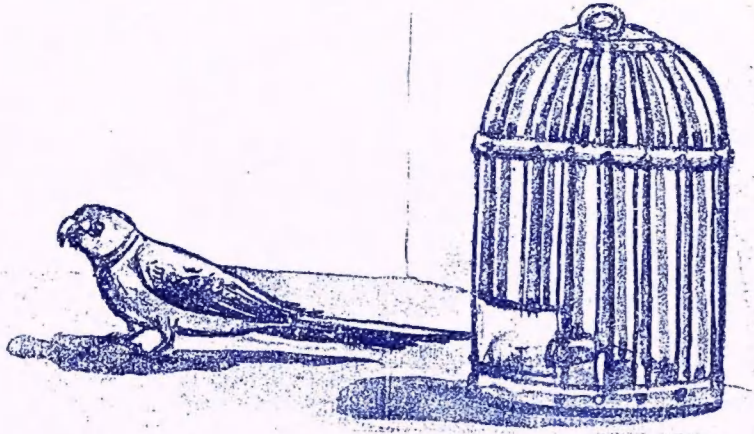
سَوِيَر سُمھ

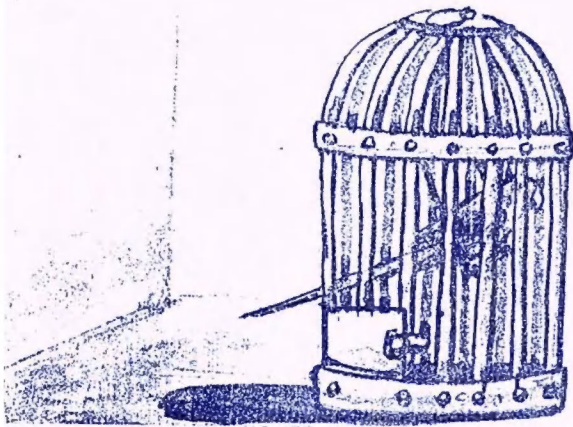
سَبَقُ پَرُھ، گھوري چَرُھ.

سَوِيَر سُمھ، سَوِيَر اُٺُ.

پکي ۽ پچرو

پچري ۾ پکي

۽ ، ۾

چوگرُ ۽ چوگرِي پڙهڻَ وَجِنَ تا.
گلاسَ ۾ پاڻي آهي.
گلاسَ ۾ گوڙنَ گجي
واه. مان گهڙوَنَ تڪڙو پڙهي ٿو وِجان.
اَکَرِبه سَنائو يکان.

پڙهندڙ نسل . پ ن

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ”اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻگ ”لڙهندڙ نسل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دور جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ جڙيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ٻرندڙ، چُرندڙ، ڪِرندڙ، اوسيئڙو ڪندڙ، پاڙي، ڪاڻو، پاڇوڪڙ، ڪاوڙيل ۽ وڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سگهجي ٿو، پر اسان انهن سڀني وچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪڍي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعني e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهڻ ۽ هڪ ٻئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻڻ جي آس رکون ٿا.

پڙهندڙ نسل (پڻ) ڪا به تنظيم ناهي. اُن جو ڪو به صدر، عهديدار يا پايو وجهندڙ نه آهي. جيڪڏهن ڪو به شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو ڪوڙو آهي. نه ئي وري پڻ جي نالي کي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو به ڪوڙو آهي.

جهڙيءَ طرح وڻن جا پڻ ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نسل وارا پڻ به مختلف آهن ۽ هوندا. اهي ساڳئي ئي وقت اُداس ۽ پڙهندڙ، ٻرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وڙهندڙ ۽ پڙهندڙ به ٿي سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پڻ ڪا خصوصي ۽ تالي لڳل Exclusive Club نه آهي.

ڪوشش اها هوندي ته پڻ جا سڀ ڪم ڪار سَهڪاري ۽ رضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي ته ڪي ڪم اجرتي بنيادن تي به ٿين. اهڙي حالت ۾ پڻ پاڻ هڪٻئي جي مدد ڪرڻ جي اصول هيٺ ڏي وٺ ڪندا ۽ غير تجارتي non-commercial رهندا. پڻن پاران ڪتابن کي ڊجيٽائيز digitize ڪرڻ جي عمل مان ڪو به مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊجيٽائيز ڪرڻ کان پوءِ اهم مرحلو ورهائڻ distribution جو ٿيندو. اهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو ته ڀلي ڪمائي، رڳو پڻن سان اُن جو ڪو به لاڳاپو نه هوندو. پڻن کي گليل اکرن ۾ صلاح ڏجي ٿي ته هو وس پٽاندڙ وڌ کان وڌ ڪتاب خريد ڪري ڪتابن جي ليگن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي همٿائين. پر ساڳئي وقت علم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪنهن به رڪاوٽ کي نه مڃن.

شيخ اياز علم، ڄاڻ، سمجھ ۽ ڏاهپ کي گيت، بيت، سٽ، پُڪارَ سان تشبيهه ڏيندي انهن سڀني کي
بمن، گولين ۽ بارود جي مد مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو ته:
گيت به ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪرڻ ٿا.

....

ڄڻ جئن جاڙ وڌي ٿي جڳ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ چڻ ٿا؛
ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موتي منجهه پهڙ چڻ ٿا؛

....

ڪالهه هيا جي سُرخ گلن جيئن، اڄڪلهه نيلا پيلا آهن؛
گيت به ڄڻ گوريلا آهن.....

....

هي بيت اٿي، هي بمر- گولو،

جيڪي به ڪٽين، جيڪي به ڪٽين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فرق نه آ، هي بيت به بمر جو ساٿي آ،

جنهن رڻ ۾ رات ڪيا راڙا، تنهن هڏ ۽ چمر جو ساٿي آ -

ان حساب سان اڻڄاڻائي کي پاڻ تي اهو سوچي مڙهڻ ته ”هاڻي ويڙهه ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري
پڙهڻ تي وقت نه وڃايو“ نادانيءَ جي نشاني آهي.

پڻ جو پڙهڻ عام ڪتابي ڪيڙن وانگر رڳو نصابي ڪتابن تائين محدود نه هوندو. رڳو نصابي
ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر ڪڍي ويندي ۽ نتيجي طور
سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پڻ نصابي ڪتابن سان
گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي
بهر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نسل جا پڻ سڀني کي چو، ڇالاءِ ۽ ڪينئن جهڙن سوالن کي هر بيان تي لاڳو ڪرڻ جي
کوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جواب ڳولڻ کي نه رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اٽل
گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي
ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان به پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي ان سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا،
بس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور
نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون پاڪي پائي چيو ته ”منهنجا پاءُ

پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پڻ پڻ جو پڙلاءُ“.

- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)